

ת"פ (ירושלים) 46099-08-23 - מדינת ישראל נ' אשר סקרה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 46099-08-23 מדינת ישראל נ' סקרה
ואח'
לפני כבוד השופט אלעזר נחלון

בעניין: המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשמים

1. אשר סקרה
2. מועתסם רשק
3. יחיא רשק
4. חליל אבו סואי
5. אחמד סלאימה (ההליך בעניינו הסתיים)

עו"ד מנאל אבו עאמר

בשם המאשימה:

עו"ד בועז קניג; עו"ד שני ליבמן

בשם נאשם 4:

גזר דין בעניינו של נאשם 4

א. כללי

1. נאשם 4 (להלן: הנאשם) הורשע בעבירות סמים, על פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון. הגיעה העת לגזור את עונשו.

ב. המעשים שביצע הנאשם והעבירות שבהן הורשע

2. כתב האישום הוגש נגד חמישה נאשמים, וכלל שלושה עשר אישומים. הנאשם הורשע רק בארבעה מהם, כולם לגבי עסקאות סם מסוכן מסוג קוקאין אשר בוצעו עם סוכן משטרתי סמוי.

3. על פי האישום השני, בתמצית, המשותף לנאשם ולנאשם 1, בעקבות עסקה קודמת שערך הסוכן עם אחר בתיווך נאשם 1, ושבה רכש סם מסוכן מסוג קוקאין, התקשר הסוכן אל נאשם 1 וביקש לרכוש שוב סם כאמור. בסופו של דבר סיכמו השניים כי הסוכן ירכוש מנאשם 1 עצמו סם מסוכן מסוג MDMA, וכן ירכוש 45 גרם של קוקאין בתיווכו של נאשם 1.

ביום 18.1.23 הגיע הסוכן למקום עבודתו של נאשם 1, ורכש ממנו את הסם מסוג MDMA כפי שסוכם. בהמשך שוחח נאשם 1 עם הנאשם בטלפון, ואז עדכן את הסוכן כי סם הקוקאין מונח

עמוד 1

בצינור שבקיר המצוי בחניון קרוב, וכי "הבחור" ממתין ברכב סמוך לקבלת התמורה. הסוכן הגיע אל החניון; נטל את הסם שהיה במשקל של כ-45 גרם; ניגש אל הרכב שבו ישבו הנאשם ואותו אחר שממנו רכש הסוכן את הסם בעסקה הקודמת; והעביר לאחר סך 13,950 ₪. כמו כן החליפו הסוכן והנאשם מספרי טלפון. בגין אירועים אלה הורשע הנאשם בסיוע לסחר בסמים מסוכנים, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים או הפקודה), בצירוף סעיף 32 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

4. על פי האישום השלישי, ביום 31.1.23 שלח הנאשם לסוכן הודעה ממספר טלפון שונה מזה שמסר לו בעסקה הקודמת, ובה רשם "חדש". כעבור מספר ימים התקשר הסוכן אל הנאשם וביקש לרכוש 50 גרם קוקאין. לאחר תיאום, ביום 7.2.23 אסף הסוכן את הנאשם ברכבו והשניים נסעו לחניה באזור הר הזיתים, שם העביר הנאשם לסוכן קרוב ל-50 גרם קוקאין וקיבל בתמורה 15,200 ₪. בגין כך הורשע הנאשם בסחר בסמים מסוכנים לפי סעיף 13 לפקודה.

5. על פי האישום החמישי, ביום 27.2.23 התקשר הסוכן אל הנאשם וביקש לרכוש 50 גרם סם מסוג קוקאין וכן בירר אם יש ברשותו סם מסוג "גלגלים". הנאשם השיב "יש הכל", והציע לסוכן להגיע למחרת. לאחר תיאום, הגיע הסוכן לחניה הנזכרת, שם העביר לו הנאשם כ-50 גרם קוקאין, ובתמורה קיבל סך 16,300 ₪. בגין כך הורשע הנאשם בסחר בסמים מסוכנים לפי סעיף 13 לפקודה.

6. על פי האישום השביעי, המשותף לנאשם ולנאשם 5, ביום 23.3.23 התקשר הסוכן אל הנאשם וביקש לברר את זמינותו לספק סמים באופן מיידי. הנאשם השיב "אני אחבר אותך לחבר שם, כשתרצה - תיקח ממנו", והבהיר לסוכן כי המחיר הוא 300 ₪ לגרם קוקאין. בחלוף מספר דקות התקשר נאשם 5 אל הסוכן, הזדהה כחברו של הנאשם, ולאחר תיאום נפגש עם הסוכן בתחנת דלק, שם העביר לו כ-49 גרם קוקאין וקיבל בתמורה 15,000 ₪. בגין כך הורשע הנאשם בתיווך לעסקה בסמים מסוכנים, לפי סעיף 14 לפקודה.

7. כמו כן כחלק מן ההסדר נקבע כי הנאשם הוא סוחר סמים, בהתאם לסעיף 36א(ב) לפקודה (החלטה מיום 25.6.24).

ג. ההליך

8. ארבעת הנאשמים האחרים הגיעו להסדרי טיעון בפני המותב שניהל את ההליך בראשיתו, במסגרת מיזם המוקד הפלילי. בעניינו של הנאשם לא הושג הסדר באותו שלב, וההליך הועבר לטיפול.

9. התקיימו שלושה דיונים, שבהם בין היתר ניתן מענה מפורט לכתב האישום ונערך בירור לפי סעיף 144 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982. כמו כן נקבעו מועדים שבהם תישמענה העדויות ויישמעו הסיכומים. עם זאת, בפתח יום הדיונים הראשון שבו אמורות היו להישמע העדויות, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. בעקבות זאת הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן, והורשע בעבירות שיוחסו לו בארבעת האישומים הנזכרים.

10. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה קונקרטיית לעניין העונש.

11. הצדדים הגישו ראיות לעניין העונש, וכן הגישו עיקרי טיעון בכתב וטענו בעל פה.

ד. הראיות לעניין העונש

12. המאשימה הגישה תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם (מוצג ת/1). מתדפיס זה עולה כי לנאשם שלוש הרשעות שהתיישנו: האחת משנת 1998 בגין סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, שבעטיה ריצה תשעה חודשי מאסר; השנייה משנת 2003 בגין החזקת נכס החשוד כגנוב, שבעטיה ביצע שירות לתועלת הציבור; והשלישית משנת 2012 בגין החזקת אגרופן או סכין, שבעטיה הוטלו עליו קנס ומאסר על תנאי. כמו כן הוגש תדפיס מידע תעבורתי בעניינו של הנאשם, אשר לימד כי הוא בעל עשרות הרשעות בעבירות תעבורה (מוצג ת/1 הנזכר).

13. הנאשם הגיש תיעוד רפואי המלמד כי סבל מבעיות נפרולוגיות ומבעיות נוספות. כמו כן התיעוד תמך בטענת הנאשם כי בשנים האחרונות התמכר לקוקאין, ומשלב מסוים הזריק אותו לעצמו תוך שלצורך כך פצע את גפיו (מוצג נ/1). תיעוד נוסף שהוגש יחד עם עיקרי הטיעון לימד כי מספר חודשים קודם לאירועים מושא כתב האישום הגיע הנאשם למחלקה לרפואה דחופה במרכז הרפואי הלל יפה בעקבות אירוע משמעותי שעבר. על מנת שלא לפגוע בפרטיות הנאשם לא אפרט את העולה מאותו תיעוד, למעט העובדה שנמסר כי הנאשם התגרש ימים ספורים לפני כן; כי הוא משתמש בסמים; וכי הוא חש קשיים משמעותיים, לחץ ותסכול. הוגש גם הסדר חוב שערך הנאשם לצורך תשלום דו"חות תעבורה ודו"ח בגין הפרת הוראות בתקופת הקורונה (מוצג נ/2).

14. כמו כן העיד אחיו של הנאשם, שסיפר על הרקע המשפחתי של הנאשם, על התמכרותו לסמים ועל המשבר המשמעותי שעבר מבחינה משפחתית וכלכלית, תוך קשייו להסתייע בבני המשפחה בשל מעמדו כאח הבכור. האח סיפר גם על ניסיונו של הנאשם לעזוב את ירושלים ולהשתקם, ועל הצורך שלו לשוב לירושלים בשל איומים מצד בעלי חובו, באופן שהביא להתדרדרות נוספת במצבו. האח ציין כי הוא אינו מקל ראש בחומרת המעשים, אך ביקש להותיר לנאשם פתח להשתקם.

ה. טענות הצדדים לעניין העונש

15. המאשימה טוענת כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 4.5 ל-7.5 שנות מאסר בפועל, וכי העונש המתאים לו מצוי בחלקו התחתון של המתחם ועומד על 60 חודשי מאסר. זאת, לצד ענישה נלווית בדמות מאסר על תנאי, קנס, ופסילת מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה.

מבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, המאשימה טוענת כי המעשים היו מתוכננים ומתואמים; כי חלקו של הנאשם באישום השני הוא כמסייע, אך חלקו באישום השלישי והחמישי הוא בלעדי, וגם באישום השביעי לולא מעורבותו לא הייתה העסקה יוצאת אל הפועל; כי קוקאין הוא סם שהשפעותיו קשות במיוחד; כי המשקל הכולל של הסם שבמכירתו היה הנאשם מעורב מתקרב ל-200 גרם; כי לו הסם היה מגיע לצרכניו הנזק היה עצום; כי המניע הוא בצע כסף, והנאשם עצמו קיבל לידי סך של כ-31,500 ₪; וכי רצף העסקאות ותדירותן בפרק זמן של מעט למעלה מחודשיים, כמו גם חלקו של הנאשם, מלמדים על נגישות גבוהה לסמים. המאשימה ציינה כי דווקא מי שהתמכר בעצמו לסמים אמור היה להימנע מלגרום זאת לאחרים.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות טוענת המאשימה כי לזכות הנאשם עומדת קבלת האחריות מצידו והחיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבי גורמי האכיפה, אם כי צוין שההודאה הייתה במועד שנקבע לתחילת שמיעת העדויות. כמו כן המאשימה מסכימה כי יש לשקול לטובת הנאשם את העולה מן התיעוד הרפואי בעניינו. לחובת הנאשם, כך נטען, עומד עברו הפלילי. המאשימה עותרת ליתן גם משקל לשיקולי הרתעה אישית והרתעת הרבים.

בנוגע לעונשים שהוטלו על נאשמים אחרים, טוענת המאשימה כי הם אינם רלוונטיים שכן מדובר היה בעונשים מוסכמים, כאשר ההסכמות נבעו מקשיים ראייתיים וחרגו מן הענישה המקובלת.

16. באי כוח הנאשם טוענים כי מתחם העונש ההולם למעשיו נע בין 25 ל-50 חודשי מאסר בפועל, וכי העונש המתאים לו הוא קרוב לאמצע המתחם ועומד על 35 חודשים.

מבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, באי כוח הנאשם טוענים כי הנאשם לא היה מעורה בפרטי העסקה שבאישום השני, לא היה קשור בהעברת הסם או בקבלת הכסף, וכי מעורבותו כמסייע נובעת רק מנוכחותו במקום ומהחלפת מספרי הטלפון עם הסוכן. נטען כי מכתב האישום לא עולה שהשיחה בין הנאשם לבין נאשם 1, שקדמה לעסקה, הייתה קשורה אליה. כמו כן נטען כי גם בעסקה שבאישום השביעי הנאשם תיווך בין הסוכן לנאשם 5 אך לא היה מודע לכמות הסם שנמכרה או לפרטי העסקה. עוד נטען כי מדובר היה בארבעה מקרים קונקרטיים; כי הנאשם לא פנה אל הסוכן כדי ליזום עסקאות; וכי העובדה שבאישום השביעי הוא הפנה את הסוכן לחברו מלמדת שהוא אינו נטוע עמוק בעולם הסחר בסמים, ואינו מנסה להרחיב את קהל לקוחותיו.

מבחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות טוענים באי כוח הנאשם כי יש לזקוף לזכותו את קבלת האחריות והחיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבי גורמי האכיפה, וכי גם קודם לעריכת ההסדר ההליך נוהל עניינית והנאשם אף הודה מראש בשניים מן האישומים. נטען כי עברו הפלילי של הנאשם הוא ישן ביותר, וכי הוא חזר לדרך הישר וניהל מכולת לאורך שנים, אך עקב קשיי תקופת הקורונה התמכר לסמים והתפתה לבצע את העבירות לצורך כיסוי חובותיו. עוד נטען כי לאחר מכן עבר הנאשם לדרום הארץ, ניתק את קשריו עם אחרים עד שנגמל, וכשיצר קשר עם משפחתו והבין שהוא דרוש לחקירה הסגיר את עצמו באופן מיידי.

אשר לעונשים שהוטלו על נאשמים אחרים, הרי שבאי כוח הנאשמים טוענים כי נאשם 2 היה מעורב אמנם בשתי עסקאות בלבד, אולם כמות הסמים שמכר במסגרתן גדולה יותר מהכמות שמכר הנאשם בעצמו. כמו כן צוין כי מעניינו של נאשם 5 קשה ללמוד על עניינו של הנאשם, וכי גם בעניינו של הנאשם קיימים קשיים ראייתיים, והם אלה שהביאו לעריכת ההסדר עמו. ככלל נטען שחלקו של הנאשם במעשים שונה מאשר יתר הנאשמים, שכן בשונה ממנו הם שיזמו את העסקאות עם הסוכן והיו מעורים בעולם הסמים ונגישים לסוגי סם שונים.

17. הנאשם עצמו בדבריו (שלמעשה היו עדות) סיפר על התמכרותו לקוקאין, ועל מידת הנואשות שלו לצרוך את הסם, אשר הביאה אותו גם לפגוע בעצמו מבחינה פיזית ורפואית. הנאשם סיפר שבשלב מסוים עזב את ירושלים וניסה לשקם את עצמו אצל אחיו, שם גם התרחש האירוע שבעקבותיו הגיע למרכז הרפואי הלל יפה (ראו פסקה 13 לעיל). הנאשם סיפר עוד כי נאלץ לשוב לירושלים בשל

איומים מצד בעלי חובו, והדבר הביא להתדרדרות עמוקה יותר שלו לעולם הסמים ולמעורבותו בעסקאות מושא כתב האישום. לדברי הנאשם, מן העסקאות שביצע הוא קיבל אך ורק גרם של קוקאין לשימושו העצמי. לאחר מכן, כך סיפר הנאשם, הוא נמלט דרומה וניתק את עצמו מבני המשפחה, עד שנודע לו שהוא דרוש לחקירה ואז הגיע והסגיר את עצמו, כנטען על ידי באי כוחו. לדברי הנאשם, כעת הוא אינו משתמש בסמים, ואף תומך בעצירים מכורים אחרים. הנאשם ציין כי הוא "מקבל את העונש בלב שלם", אך ביקש לאפשר לו לשקם את חייו.

ו. דיון והכרעה

ו(1) גזירת הדין-כללי

18. סעיף 40ב לחוק העונשין קובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". סעיף 40ג(א) מורה כי בהתאם לעקרון ההלימה יש לקבוע "מתחם עונש הולם", וזאת תוך התחשבות "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה". חלק מהנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מנויות בסעיף 40ט לחוק, ובכללן מידת התכנון שקדם לה, חלקו היחסי של הנאשם, מידת הנזק שנגרמה או שהייתה צפויה להיגרם מהעבירה, הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, ועוד (וראו סעיף 40יב הקובע כי ניתן לשקול גם נסיבות אחרות).

19. לאחר קביעת מתחם העונש יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, שכלל אמור להיגזר בתוך המתחם. זאת בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(ב) לחוק) המפורטות בסעיף 40יא לחוק, אולם גם כאן הרשימה אינה סגורה (וראו סעיף 40יב לחוק). כמו כן ניתן להתחשב בצורך להרתיע את הנאשם ולהרתיע את הרבים (סעיפים 40ו-40ז לחוק).

20. כאשר נאשם מורשע במספר עבירות, קובע סעיף 40ג לחוק העונשין כי יש להבחין בין מצב שבו העבירות מהוות "אירוע אחד", שאז ייקבע המתחם וייגזר העונש ביחס לאירוע ולעבירות כמכלול, ובין מצב שבו העבירות מהוות "כמה אירועים", שאז יש לקבוע מתחם ביחס לכל אירוע בפני עצמו ולפעול כאמור בסעיף (אם כי גם אז ניתן לגזור עונש כולל, או להורות על חפיפה בין עונשים נפרדים בנסיבות מתאימות). במקרה שכאן לא הייתה מחלוקת כי כלל העבירות מהוות "אירוע אחד", ועל כן המתחם ייקבע לגביהן באופן כולל (לשיקולים בעניין זה ראו למשל ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)).

ו(2) מתחם העונש ההולם

21. השיקולים הרלוונטיים לקביעת מתחם העונש ההולם הם, כאמור, הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם, נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ומדיניות הענישה הנהוגה.

ו(2)(1) הערכים החברתיים ומידת הפגיעה בהם

22. הערכים החברתיים הנפגעים בגין עבירות הסמים הם שלומם הגופני והנפשי של צרכני הסמים,

ושלום הציבור כולו. זאת הן נוכח ההשלכות הרפואיות של השימוש בסמים על צרכניהם; הן נוכח התופעות הפליליות הנלוות לא אחת לשימוש כזה; הן נוכח השלכות על המשאבים הבריאותיים והכלכליים העומדים לרשות הציבור כולו; והן נוכח החשש מהרחבת מעגל הצרכנים (ראו רע"פ 2917/23 וזאנה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (24.05.2023); ע"פ 2909/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.2.2024), להלן: עניין פלוני; ע"פ 2139/22 ג'נאח נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (14.7.2022); ע"פ 7757/21 מרזוקי נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (24.5.2022); ע"פ 4536/21 פרץ נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (4.11.2021); ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי, פ"ד נח(2) 734, 740(2004), להלן: עניין שמאי).

23. מבחינת מידת הפגיעה בערכים המוגנים, הרי שיש ליתן משקל למכלול של נסיבות, ובין היתר למספר העבירות, לסוג הסם ולכמותו (ע"פ 2909/23 הנזכר), להיקף התמורה, וכן לתפקיד הנאשם בשרשרת ההפצה (ראו למשל ע"פ 6548/17 לבדב נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (30.1.2018); ע"פ 2661/13 יחיב נ' מדינת ישראל, פסקאות 66-67 (18.2.2014)).

24. במקרה שכאן, הנאשם היה מעורב בארבע עסקאות שונות. בכל אחת מעסקאות אלה נמכרה כמות לא מבוטלת של 45-50 גרם של קוקאין, היינו כמות כוללת העולה פי כמה מאות על הכמות המרבית המוכרת לשימוש עצמי על פי פקודת הסמים. כמו כן מדובר בסם מסוכן אשר השפעותיו קשות במיוחד (ראו: עניין שמאי, 737; ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה, פסקה 4 (4.7.2012)), והתמורה הכוללת הייתה של עשרות אלפי ₪ (גם אם בשניים מן המקרים - ולטענת הנאשם שאינה עולה מעובדות כתב האישום בכולם - היא לא הגיעה אליו). למרבה המזל, רוכש הסם היה סוכן משטרה, כך שהסם לא פעל את פעולתו הרעה על צרכניו הפוטנציאליים, אך עדיין הפגיעה בערכים החברתיים היא בעוצמה לא מבוטלת.

25. באי כוח הנאשם טענו כי הנאשם לא היה מודע לכמות הסמים שנמכרה בעסקאות שבאישום השני והשביעי, וכי בעסקה שבאישום השני מעורבותו התבטאה אך ורק בכך שנכח במקום והחליף מספרי טלפון עם הסוכן.

אכן, בעסקה שבאישום השני הנאשם הורשע בצורה הנגזרת של סיוע בלבד, על כל המשתמע מכך. עם זאת, איני סבור כי מעורבות הנאשם באותה עסקה התמצתה אך ורק בנוכחותו ובהחלפת מספרי הטלפון, כנטען. ראשית, ספק אם נוכחות והחלפת מספרי הטלפון לצורך עתידי מקימות אחריות כמסייע. שנית, קריאה פשוטה של כתב האישום מלמדת כי הסוכן המתין כאמור במקום עבודתו של נאשם 1 לביצוע העסקה, ורק לאחר שיחתו של נאשם 1 עם הנאשם נמסרו לסוכן פרטי מקום המפגש, מקום הסמים, מקום המוכר וסוג הרכב שבו הוא ממתין. כל זאת כאשר הנאשם עצמו שוהה באותו רכב יחד עם אחר.

אשר לאישום השביעי, הרי שהנאשם הפנה את הסוכן לחברו תוך שקבע את המחיר לגרם, ומכאן שאין מדובר במי שעניינו התמצה אך ורק בהפניה, גם אם הוא לא היה מעורב בכל פרטי העסקה ובכלל זה בכמות המדויקת שעליה הוסכם.

ו(2)(2) נסיבות ביצוע העבירות (סעיף 40ט(א) לחוק)

26. מעבר לנסיבות שתוארו, הרי שיש לשקול את הנסיבות שלהלן:

המעשים בוצעו לאחר תכנון ותיאום, תוך תחכום מסוים בהטמנת הסמים בצינור במסגרת העסקה מושא האישום השני (ס"ק (1)).

מבחינת חלקו של הנאשם, הרי שבעסקאות מושא האישומים השלישי והחמישי היה הנאשם המעורב הבלעדי. חלקו היחסי של הנאשם בעסקה מושא האישום השני אינו גדול, והוא אף הורשע בצורה נגזרת של סיוע, וחלקו בעסקה מושא האישום השביעי הוא כמתווך. עם זאת, התנהלותו של הנאשם בשתי עסקאות אלה - הקשר בינו לבין נאשם 1 שתיווך בעסקה מושא האישום השני, והקשר בינו לבין נאשם 5 בעסקה מושא האישום השביעי - מלמדת על מעורבות משמעותית בעולם הסמים. מעורבות זו עולה גם מדברי הנאשם לסוכן בעסקה מושא האישום החמישי, בדבר זמינות כל סוגי הסמים שהסוכן ביקש לרכוש (ס"ק (2)). באי כוח הנאשם טענו כי הסוכן הוא שהתקשר לנאשם כדי לרכוש את הסמים, ואכן כך הוא. עם זאת, כפי שכבר צוין הנאשם החליף מראש מספרי טלפון עם הסוכן; דאג לעדכנו בהמשך כאשר שינה את מספרו; ובכל מקרה היה נכון לבצע את עסקאות הסמים בעקבות התקשרות הסוכן, שמצדו לא נדרש לשדל את הנאשם באופן כלשהו.

הנזק הצפוי היה הנזקים האופייניים להפצת סמים, שעליהם עמדתי לעיל (ס"ק (3)), אולם למרבה המזל בפועל הגיעו הסמים לידי משטרת ישראל, כאמור, כך שהוא לא התממש (ס"ק (4)).

הדעת נותנת כי הסיבה שהביאה את הנאשם לבצע את העבירות היא רצונו להשיג רווח כספי מהיר וקל או סמים. מדברי הנאשם עלה כי הרקע היה הצורך הנואש שלו בכסף או בסם בשל התמכרותו, אך גם אם מניע זה אינו נסיבה לחומרא, הוא גם אינו נסיבה לקולא (ס"ק (5)).

ו(2)(3) מדיניות הענישה

27. העונש המרבי לעבירות של סחר בסם מסוכן או תיווך לעסקה בסם מסוכן הוא עשרים שנות מאסר. העונש המרבי לצורה נגזרת של סיוע הוא עשר שנים.

28. בית המשפט העליון כבר עמד על כך ש"יש לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה ומשמעותית בגין עבירות סחר בסמים, ובכללן סמים הנחשבים כ'סמים קלים', ויש לראות בחומרה ניסיונות לעשיית רווח כספי באמצעות סחר בסמים אלה" (רע"פ 4894/21 אלטוחי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (18.7.2021)). על כן, כך נקבע, "עבירות סחר והפצה של סמים מסוכנים... הן עבירות חמורות המצדיקות ענישה במאסר מאחורי סורג ובריח ולא בדרך של עבודות שירות, כאמירה ערכית" (רע"פ 7088/20 זוהר נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (21.10.2020)). במקום אחר צוין כי "כאשר בעבירות סמים עסקינין, לא ניתן להתעלם מהחובה המוטלת עלינו כמערכת וכחברה להיאבק בנגע הסמים. פן חשוב של מאבק זה הינו הטלת עונשים מחמירים על מי שבחרים לעסוק בסחר בסמים", וזאת גם כמשקל נגד אל מול הפיתוי לרווח כלכלי מהיר ומשמעותי (ע"פ 6373/06 מדינת ישראל נ' אלנשמי, פסקה 5 (6.9.2006)). כבר לפני כשלושה עשורים צוין כי "מלחמת חורמה כונתה המלחמה בסוחרי הסמים, מלחמה ללא פשרות, והיא כמלחמת ישראל בעמלק" (עניין שמאי, 739, ובהפניות שם). ליחס של דברים מהדהדים אלה, חריפים ככל שהם, לא נס.

29. בית המשפט העליון גם התייחס לכך ש"בעבירות סמים נסוגים השיקולים האישיים של העבריין מפני שיקולי הנזק הקשה שהשימוש בסם מביא על המשתמשים בו" (ע"פ 3820/09 מדינת ישראל נ' אוהיון, פסקה 18 (6.9.2009)).

30. על רקע האמור, אתייחס לגזרי דין שניתנו במקרים שניתן לדמותם למקרה שכאן, היינו כאלה שבהם מדובר היה בסחר בסם מסוכן מסוג קוקאין ובכמויות דומות. אתייחס הן לגזרי דין שאליהם הפנו הצדדים, והן לגזרי דין אחרים.

כך, בעניין פלוני שניתן לאחרונה ושאליו הפנתה המאשימה, מדובר היה במי שהיה מעורב עם אחרים בשתי עסקאות עם סוכן משטרתי שבכל אחת מהן נמכרו מעל ל-50 גרם קוקאין. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 40 ל-70 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם 43 חודשי מאסר ולצדו עונשים נוספים. ערעור הנאשם נדחה (אם כי אחד השופטים העיר על כך שהמתחם מחמיר לטעמו), ובית המשפט עמד על הצורך בענישה חמורה ומרתיעה בעבירות סמים, בפרט כאלה שנועדו להשגת רווח, ותוך התייחסות לסוג הסם ולכמותו. המקרה שכאן חמור יותר, שכן הנאשם הורשע בשתי עסקאות של סחר שבהן היה לו חלק בלעדי, ובנוסף גם בתיווך ובסיוע.

בע"פ 1965/20 בדאוי נ' מדינת ישראל (11.6.2020), מדובר היה במי שמכר לסוכן משטרתי קוקאין במשקל של כ-30 גרם, ובהזדמנות נוספת סייע במכירת קוקאין במשקל של כ-40 גרם. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 25 ל-50 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם - בעל עבר פלילי בעבירות סמים - מאסר בפועל של 30 חודשים תוך הפעלה מצטברת של מאסר על תנאי בן 4 חודשים, ולצדו עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל בחלקו את ערעור הנאשם והורה כי הפעלת המאסר על תנאי תהיה באופן חופף. המקרה שכאן חמור יותר, שכן הנאשם הורשע בשתי עסקאות של סחר ובנוסף גם בתיווך ובסיוע, וגם הכמויות היו מעט גדולות יותר.

בע"פ 2467/19 גרשומוב נ' מדינת ישראל (12.5.2019), מדובר היה במי שמכר לסוכן משטרתי קוקאין במשקל של קרוב ל-50 גרם, ובהזדמנות נוספת סייע למכור לו קוקאין במשקל של כ-48 גרם. הנאשם אף נתן לסוכן קנבוס במשקל 0.41 גרם. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 לבין 48 חודשי מאסר, וגזרה על הנאשם - בעל עבר פלילי שאינו בעבירות סמים - 27 חודשי מאסר בפועל ולצדו עונשים נוספים. ערעור הנאשם נדחה, למעט קיצור של תקופת פסילת רישיון הנהיגה ל-6 חודשים. המקרה שכאן חמור יותר נוכח מספר העסקאות.

בע"פ 8367/18 פלוני נ' מדינת ישראל (12.3.2019), מדובר היה במי שמכר לסוכן משטרתי קוקאין בשתי הזדמנויות: בעסקה הראשונה במשקל של כ-30 גרם, ובעסקה השנייה במשקל של כ-50 גרם. לא צוין מהו מתחם העונש ההולם שנקבע וגזר הדין של הערכאה הדיונית אינו זמין לצפייה, אולם העונש שנגזר על הנאשם היה של 36 חודשי מאסר בפועל ולצדו עונשים נוספים. בית המשפט העליון העמיד את עונש המאסר בפועל על 30 חודשים, מטעמים של אחידות הענישה. המקרה שכאן חמור יותר נוכח מספר העסקאות והכמות שנמכרה.

בע"פ 6165/16 כהן נ' מדינת ישראל (19.7.2017), שגם אליו הפנתה המאשימה, מדובר היה במי שתיווך בשתי עסקאות שבהן נמכרו לסוכן משטרתי כ-48 וכ-50 גרם קוקאין, וכן החזיק 48

גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית, ובביתו החזיק עוד 0.6 גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם לכל אירוע נע בין 18 ל-42 חודשי מאסר, וגזרה על הנאשם - נעדר עבר פלילי - 50 חודשי מאסר ולצדו עונשים נוספים. ערעור הנאשם נדחה, ונקבע כי נוכח כמותו הכוללת של הסם, כ-150 גרם, העונש אינו חמור. המקרה שכאן חמור משמעותית, שכן מדובר היה בארבע עסקאות, שבשתיים מהן הנאשם היה המוכר. כמו כן גם הכמות הכוללת גדולה יותר ומתקרבת לכ-200 גרם.

בע"פ 1987/15 דורי נ' מדינת ישראל (17.8.2015) מדובר היה במי שמכר לסוכן בתיווך של אחר קוקאין במשקל של 50 גרם. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-44 חודשי מאסר בפועל, וגזרה על הנאשם - נעדר עבר פלילי - 26 חודשים ולצדו עונשים נוספים. ערעור הנאשם נדחה, ובית המשפט העליון ציין כי המתחם והעונש אינם חורגים לחומרה מן הראוי, וזאת על רקע סוג הסם והכמות הגדולה. המקרה שכאן חמור יותר, שכן הנאשם היה מעורב בארבע עסקאות שונות, שתיים מתוכן כמוכר.

בת"פ (מחוזי י-ם) 21095-01-24 מדינת ישראל נ' גדוע (28.5.2024), מן העת האחרונה, שאליו הפנתה המאשימה, מדובר היה במי שמכר לסוכן מעל 50 גרם של קוקאין. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 31 חודשים ולצדו עונשים נלווים (באי כוח הנאשם טענו כי גזר דין זה עניין זה אינו רלוונטי שכן נסיבותיו האישיות של הנאשם שם חמורות יותר, אולם הנסיבות האישיות לא השליכו על המתחם, שהוא השלב העיקרי שבאמצעותו נבחנת מדיניות הענישה הנהוגה).

בת"פ (מחוזי ב"ש) 786-01-22 מדינת ישראל נ' אבוטבול (26.2.2023), שהמאשימה הגישה לעיוניו, מדובר היה בשני נאשמים, האחד היה מעורב בשלוש עסקאות למכירת כ-50 גרם קוקאין בכל פעם לסוכן משטרתי, והאחר היה מעורב בשתיים מעסקאות אלה, והכל תמורת סכומים ניכרים. עם זאת, הנאשמים הורשעו גם בעבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם הראשון נע בין 54 ל-90 חודשי מאסר בפועל (תוך שהתקופה ננקבה בשנים), ולמעשי הנאשם השני נע המתחם בין 40 ל-70 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט גזר על הנאשמים - הראשון מהם בעל עבר פלילי בעבירות סחר בסמים - עונשים של 68 ו-43 חודשי מאסר בפועל, בהתאמה, ולצדו עונשים נוספים.

בת"פ (שלום י-ם) 11722-03-21 מדינת ישראל נ' אל עבידאת (20.7.2022), שאליו הפנה הנאשם, מדובר היה במי שמכר לסוכן קוקאין בשלוש עסקאות שונות, בשתיים מהן כ-19.5 גרם ובשלישית כ-48 גרם. הערכאה הדיונית קבעה כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 ל-5 שנים, וגזרה על הנאשם - בעל עבר פלילי בעבירות סמים - 3.5 שנות מאסר ומאסר על תנאי. יוער כי ערכאת הערעור הקלה בעונש עוד, והעמידה אותו על שלוש שנים משיקולי שיקום ואחידות הענישה (עפ"ג 47883-07-22). המקרה שכאן חמור יותר, שכן אמנם הנאשם היה מעורב כמוכר רק בשתי עסקאות, אך הוא היה מעורב באופן אחר בשתי עסקאות אחרות וכמות הסם שנמכר הייתה למעלה מכפולה.

31. רלוונטיות מסוימת קיימת לעונשים שהוטלו על הנאשמים הנוספים (יצוין כי דינו של נאשם 1 טרם נגזר). על פניו, נוכח עקרון אחידות הענישה, עונשיהם של נאשמים אלה אמורים להיות בעלי משקל

משמעותי, אולם במקרה שכאן משקלם מוגבל יחסית (כפי שלמעשה טענו שני הצדדים).

זאת משום שבעניינו של נאשם 5, שהורשע בעבירה אחת של סחר בסם מסוכן באישום השביעי, באותה עסקה שהנאשם תיווך בה, עתרו הצדדים במשותף לעונש של 24 חודשי מאסר, כאשר המאשימה נימקה את עמדתה בקשיים ראייתיים. בית המשפט גזר על הנאשם את העונש המוסכם, ולצדו קנס בסך 20,000 ₪ ועונשים נוספים צופי פני עתיד (גזר דין מיום 20.3.24).

בעניינו של נאשם 2, שהורשע בשתי עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של כ-59 גרם ושל כ-118 גרם, עתרו הצדדים במשותף לעונש של 44 חודשי מאסר, כאשר גם כאן עמדת המאשימה נומקה בקשיים ראייתיים. בית המשפט קבע כי העונש הוא על הצד המקל אך כיבד את ההסדר, וכן גזר על הנאשם קנס בסך 40,000 ₪, פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 6 חודשים, ועונשים נוספים צופי פני עתיד (גזר דין מיום 24.6.24). הנאשם היה מעורב ביותר עסקאות, והמשקל הכולל של הקוקאין בעסקאות שבעטיין הוא הורשע היה גדול יותר, אם כי לא בכולן הנאשם היה הסוחר עצמו.

בעניינו של נאשם 3, שהורשע בסיוע לעסקאות לסחר בסם מסוכן במסגרת שתי העסקאות שביצע נאשם 2, לא הושגה תחילה הסכמה עונשית אולם בהמשך עתרו הצדדים במשותף לעונש של 27 חודשי מאסר, כאשר גם כאן עמדת המאשימה נומקה בקשיים ראייתיים. בית המשפט כיבד את ההסדר, תוך התייחסות לקיומם של קשיים ראייתיים, וכן גזר על נאשם 3 קנס בסך 10,000 ₪, פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 3 חודשים, ועונשים נוספים צופי פני עתיד (גזר דין מיום 15.7.24). הנאשם היה מעורב ביותר עסקאות, וגם חלקו בהן היה משמעותי יותר.

ו(2)(4) מתחם העונש ההולם

32. במכלול, נוכח הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות; מידת הפגיעה בהם; נסיבות ביצוע העבירות וחלקו של הנאשם בכל אחת מהעסקאות; מדיניות הענישה שעליה עמדת לעיל; וכן עניינם של הנאשמים הנוספים - סבורני כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 48 ל-84 חודשי מאסר בפועל, ולצידם עונש של מאסר על תנאי.

33. כמו כן המתחם כולל גם עונש של פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה, וזאת בהתאם לסמכות שבסעיף 37 לפקודת הסמים. למען הסר ספק יודגש כי כבר נקבע שעונש הפסילה מכוח סעיף זה לא נועד רק כדי להגן על הציבור מפני נהיגה תחת השפעת סמים - מטרה שספק אם היא רלוונטית במקרה שכאן - כי אם גם להשיג מטרות עונשיות נוספות, ובכללן גמול והרתעה (ראו רע"פ 5343/05 רווח נ' מדינת ישראל (27.9.2005); ע"פ 4201/13 שרכס נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (29.5.2014)). על כן, ניתן לגזור עונש זה גם כאשר העבירה לא בוצעה באמצעות רכב (ראו ע"פ 1859/02 מדינת ישראל נ' רחאל, פסקה 18 (8.9.2004)).

34. בשים לב למניע הכלכלי לביצוע העבירות, וכן להשלכה החברתית של שימוש בסמים שיש לה היבטים כלכליים, סבורני כי מתחם העונש ההולם כולל קנס, שיהיה בו כדי ליתן תמריץ כלכלי שלילי לביצוע עבירות מעין אלה. עם זאת, נוכח מצבו הכלכלי המורכב של הנאשם כפי שעלה מדבריו וכן

מעדות אחיו, ונוכח משך המאסר שהוא צפוי לרצות, הקנס ייפסק על הצד המתון ביחס לסכומי העסקאות שבהן היה הנאשם מעורב.

ו(3) העונש המתאים לנאשם

35. בגזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות וכן בשיקולי הרתעה.

36. לטובת הנאשם יש ליתן משקל משמעותי לכך שהוא קיבל אחריות על מעשיו במסגרת הסדר טיעון, וחסך מזמנו של בית המשפט ומזמנם של גורמי האכיפה. יש משקל גם לכך שעוד קודם להסדר הודה הנאשם בשניים מן האישומים ללא סייג. עם זאת, יש גם משקל לכך שההסדר הכולל הושג סמוך ממש למועד שבו היו אמורות העדויות להתחיל להישמע, ולאחר שכבר הוקצו מספר ימי דיונים להליך, כך שחיסכון המשאבים הוא פחות מזה שהיה מושג לו היה הנאשם מגיע להסדר עוד בשלבים מוקדמים יותר. עובדה זו צריכה להתבטא באופן מסוים בעונש בתוך המתחם.

כמו כן יש ליתן משקל לטובת הנאשם לנסיבות חייו המורכבות בשנים האחרונות, ולמצוקה הקשה שאליה הוא נקלע. ניתן משקל גם לכך שעל פי דברי הנאשם ועל פי עדות אחיו, הוא עשה מאמץ להיגמל מהתמכרותו לסמים עוד קודם למעצרו, ולדבריו כעת הוא נקי מסמים.

לטובת הנאשם פועלת גם העובדה - שלא הוכחשה - כי הוא הסגיר את עצמו לרשויות החקירה. גם מצבו הרפואי של הנאשם בעקבות התמכרותו, כעולה מן התיעוד שהוגש, נשקל לטובתו.

37. לחובת הנאשם נשקל, במידה מתונה, עברו הפלילי. אמנם, העבירות שבהן הורשע הנאשם התיישנו, אולם ניתן היה להציג את ההרשעות אשר יכולות להיות מהותיות לנושא הדיון (ראו סעיף 2(6)(א) לתוספת הראשונה של חוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019). מכל מקום, חלוף הזמן והעובדה שאין מדובר בעבירות סמים מלמדים כי המשקל שיש ליתן להרשעות העבר הוא מוגבל. יש ליתן משקל גם לשיקולי הרתעת הרבים.

38. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור את עונשו של הנאשם מעט מתחת לאמצע השליש התחתון של המתחם, ולהעמידו על 53 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר על תנאי, קנס ופסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה.

ז. סיכום

39. אני גוזר אפוא על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 53 חודשי מאסר בפועל, שיימנו החל ממועד מעצרו בגין ההליך שכאן.

ב. מאסר על-תנאי לתקופה של 14 חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת סמים מסוג פשע.

ג. מאסר על-תנאי לתקופה של 8 חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים

מיום שחרורו יעבור עבירת סמים מסוג עוון.

ד. קנס בסך של 30,000 ₪ או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים, החל מיום 1.1.25 ובכל 1 בחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במלואו ובמועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיידי.

ה. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 6 חודשים מיום השחרור ממאסר.

ו. פסילה על תנאי מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 6 חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם בתוך שלוש שנים מיום שחרורו יעבור עבירת סמים.

40. לבקשת המאשימה בכתב האישום, ובהעדר התנגדות הנאשם, אני מורה על חילוט הטלפון הנייד השייך לו כחפץ ששימש לביצוע העבירות.

41. ניתן לערער על גזר הדין לפני בית המשפט העליון בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"א אב תשפ"ד, 25 אוגוסט 2024, במעמד הצדדים.